

Opinia Komitetu Regionów – Plan działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu stalowego w Europie

(2014/C 114/05)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Uważa, że przemysł stalowy odgrywa zasadniczą rolę w całej gospodarce Unii Europejskiej i jest sektorem strategicznym o najwyższym znaczeniu, mającym bezpośredni wpływ na rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.
2. Jest zdania, że przyszła ewolucja europejskiego przemysłu stalowego będzie miała również bezpośrednie skutki dla rozwoju regionalnego i lokalnego oraz że konkurencyjny i zrównoważony przemysł stalowy to zarazem warunek i czynnik naprawy gospodarczej w wielu regionach europejskich.
3. Sądzi, że ustanowienie polityki wsparcia na rzecz autonomicznego europejskiego przemysłu stalowego jest niezbędne do zagwarantowania bezpieczeństwa zaopatrzenia Unii Europejskiej w długim terminie. Aby zachować niezależność, przemysł stalowy musi pokazać, że przez innowacje i ekologiczne podejście jest gotowy sprostać przyszłym wyzwaniom. Ewentualne wsparcie ze strony UE powinno jedynie zwiększyć tempo zmian, których dokonać musi sam przemysł stalowy.
4. Zwraca szczególną uwagę na trudny kontekst ekonomiczny, który naraża Unię Europejską, z jej łączną zdolnością produkcji stali na poziomie 217 mln ton rocznie i rzeczywistą produkcją stanowiącą ok. 11 % produkcji światowej, na występujące w skali międzynarodowej problemy dotyczące nadwyżki zdolności produkcyjnych i słabego popytu rynkowego.
5. W odniesieniu do faktu, że popyt na stal w Unii „zależy od sytuacji gospodarczej i finansowej kilku kluczowych sektorów wykorzystujących stal – na przykład budownictwa i przemysłu motoryzacyjnego”⁽¹⁾, odsyła do swojej opinii w sprawie polityki przemysłowej⁽²⁾ i opinii „CARS 2020: Plan działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu motoryzacyjnego w Europie”⁽³⁾.
6. Jest zdania, że budownictwo faktycznie jest jednym z kluczowych sektorów wykorzystujących stal i że wszystkie aspekty zrównoważonego rozwoju i efektywności energetycznej powinny zostać potraktowane priorytetowo w tego rodzaju budownictwie, które można określić mianem renowacji budynków publicznych, co mogłoby się wpisywać w kontekst europejskiego planu na rzecz budownictwa socjalnego, którego wielokrotnie domagały się KR i Parlament Europejski.
7. Przypomina, że w ostatnich latach, w związku z wyraźnym spowolnieniem działalności przemysłowej, w wielu spośród ok. 500 zakładów produkcyjnych rozlokowanych w 23 państwach członkowskich wprowadzono znaczne ograniczenie produkcji, inne zostały definitywnie zamknięte, a przy tym zlikwidowano ok. 40 tys. miejsc pracy.
8. Zwraca uwagę, że ta trudna sytuacja gospodarcza wpłynęła negatywnie na spójność gospodarczą i społeczną na obszarach nią dotkniętych.
9. Stwierdza potrzebę europejskiej strategii na rzecz przyszłości całego przemysłu stalowego.
10. Uważa za rzecz niezbędną, by w proces ten bezpośrednio włączono władze lokalne i regionalne, respektując specyfikę i uwarunkowania poszczególnych obszarów i uwzględniając fakt, że władze te najlepiej są w stanie ocenić wyzwania w dziedzinie gospodarczej i społecznej oraz konieczność i trwałość dalszych inwestycji w tworzenie lub zachowanie miejsc pracy, a także określić możliwe źródła takich inwestycji. Ponadto władze te dysponują większą wiedzą na temat oceny oddziaływania na środowisko.
11. Uważa, że starania mające na celu wzmocnienie konkurencyjności UE muszą być oparte na zasadach przejrzystości i dobrych warunków ramowych dla przedsiębiorstw. To właśnie dzięki m.in. swej zdolności innowacyjnej i jakości europejski przemysł stalowy będzie mógł się wyróżnić na tle swej konkurencji.

⁽¹⁾ COM(2013) 407 final.

⁽²⁾ Opinia KR-u z dnia 11 kwietnia 2013 r. „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego”, sprawozdawca: Claude Gewerc (PSE/FR), CDR2255-2012_00_00_TRA_AC.

⁽³⁾ Projekt opinii KR-u, sprawozdawca: Christian Buchmann (PPE/AT), CDR1997-2013_00_00_TRA_PA.

12. Opowiada się za energiczną polityką zmierzającą do zwiększenia konkurencyjności przemysłu hutniczego w UE oraz, w miarę możliwości, do zachowania lub powiększenia istniejących zakładów produkcyjnych i obecnych miejsc pracy, zwłaszcza dzięki przetwarzaniu i recyklingowi, aby sektor nie utracił wiedzy i umiejętności w dziedzinie metalurgii zdobytych przez jego pracowników w ciągu kilku dziesięcioleci.
13. W związku z tym domaga się opracowania protokołów ustawicznego kształcenia zawodowego dla pracowników zatrudnionych w zakładach zagrożonych procesem restrukturyzacji, aby podnieść ich umiejętności w zawodach związanych z przemysłem stalowym.
14. Wnosi ponadto, aby opracowano dodatkowe środki przekwalifikowania zawodowego skierowane do pracowników dotkniętych procesem zamykania lub restrukturyzacji zakładów, poszerzając możliwości wykorzystania funduszy strukturalnych dzięki zmianie zasad Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji oraz oferując programy dostosowane do indywidualnych potrzeb i do specyfiki lokalnej, a zarazem zachowując i promując kompetencje związane z sektorem.
15. Domaga się utworzenia systemu pomocy finansowej dla obszarów dotkniętych restrukturyzacją lub procesem zamykania zakładów produkcyjnych. System ten polegałby na przekwalifikowaniu pracowników, dywersyfikacji gospodarki i opierałby się na zasobach uwzględniających podmioty gospodarcze sektora publicznego i prywatnego.
16. Kładzie nacisk na potrzebę skoordynowanego podejścia wszystkich władz publicznych w planowaniu i przeprowadzaniu działań restrukturyzacyjnych dotyczących sektora stalowego.
17. Wyraża zadowolenie, że ustanowiono na poziomie europejskim grupę wysokiego szczebla ds. stali, lecz ubolewa, że ma ona się spotykać tylko raz w roku, i sugeruje, by włączono do niej przedstawiciela Komitetu Regionów oraz przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych, z myślą o tym, by promować – między głównymi zainteresowanymi stronami w państwach członkowskich – współpracę, wymianę informacji i sprawdzone rozwiązania.
18. Uważa też, że należałoby przewidzieć ocenę planu działania w trakcie 12 miesięcy następujących po jego przyjęciu.
19. Domaga się, by ustanowiono wzmocniony dialog społeczny z myślą o przezwycięzeniu kryzysu oraz by ściśle i bezpośrednio włączono partnerów społecznych do polityki przemysłowej ogólnie i do polityki na rzecz sektora stali w szczególności.
20. Zauważa, że ogólny model przemysłowy oparty na innowacjach i znacznych inwestycjach w nowe technologie jest warunkiem trwałego wzrostu w Unii Europejskiej.
21. Zauważa, że europejski sektor stali musi oferować innowacyjne produkty odpowiadające potrzebom rynku, a także wyróżniające go wśród konkurentów. Podejście to wymaga jednak znacznych inwestycji w drogie rodzaje produkcji i przetwarzania oraz w badania i rozwój.
22. Sądzi, że wspieranie innowacji należy rozszerzyć na wszystkie działania związane z przemysłem stalowym. Tak więc w ramach programu „Horyzont 2020” trzeba wdrożyć mechanizmy finansowe EBI celem promowania współpracy w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji między hutami stali a regionami, w których się one znajdują, aby wspierać działalność gospodarczą i nadawać jej zrównoważony charakter.
23. Ponawia swój apel, by inwestować w kwalifikacje i szkolenia zawodowe, aby wspierać dywersyfikację, specjalizację i innowacyjność sektora stalowego, z myślą o zwiększeniu jego konkurencyjności w przyszłości..
24. Popiera wysiłki Komisji mające na celu wspieranie środków na rzecz rozwoju kompetencji i ukierunkowanych środków na rzecz zatrudnienia młodzieży w sektorze stali, jednak ubolewa, że w komunikacie Komisji nie proponuje się żadnych środków wspierających transfer kompetencji w przedsiębiorstwach.
25. Wyraża zadowolenie, że plan działania kładzie nacisk na promowanie innowacji nastawionych na rozwój bardziej ekologicznych oraz bardziej zasobo- i energooszczędnych technologii, z myślą o tym, by zmniejszyć koszty i przestrzegać ram polityki europejskiej w dziedzinie przeciwdziałania zmianie klimatu do roku 2030.
26. Wnosi, by Komisja na poziomie europejskim dawała pierwszeństwo produkcji stali pochodzącej z elektrycznych pieców łukowych, które powodują znacznie mniej emisji CO₂ w porównaniu z procesami produkcji stali z rudy pierwotnej.

27. Potwierdza swoje poparcie dla podejścia na rzecz ekologii przemysłowej, które koncentruje się na recyklingu materiałów i kontroli zużycia energii.
28. Podkreśla w związku z tym, że stal w znacznym stopniu nadaje się do recyklingu i że produkcja stali ze złomu stalowego zamiast z pierwotnej rudy zmniejsza nakłady energii o około 75 % i pozwala zaoszczędzić 90 % surowców do produkcji.
29. Ponawia swoje poparcie dla inwestycji w dziedzinie innowacji i dla ulepszania warunków dostępu do rynku, do kapitału, zasobów ludzkich i kwalifikacji, są to bowiem filary silniejszej polityki przemysłowej.
30. Zachęca Komisję, by kontynuowała ocenę obciążeń, które nakłada na sektor stali w dziedzinie regulacji, oraz by oceniła ich wpływ na konkurencyjność.
31. Popiera wysiłki Komisji mające na celu zainicjowanie refleksji na temat zmniejszenia kosztów produkcji ponoszonych przez europejski sektor stali. Należy ukierunkować debatę na innowacje, efektywność energetyczną i uwzględnianie zagadnień środowiskowych.
32. Podkreśla w szczególności, że bardzo energochłonnym gałęziom przemysłu należy stworzyć możliwość zawierania długoterminowych umów na dostawy, tj. obejmujących okres co najmniej dziesięcioletni i zawierających odpowiednio określone klauzule dotyczące zmian, tak aby zapewnić regularność dostaw na podstawie trwałych warunków umowy oraz kontrolę kosztów, czyli konkurencyjność tych sektorów.
33. Uważa za konieczne wzmocnienie sieci transportu towarowego, który ma kluczowe znaczenie dla regionów, zwłaszcza dla regionów najbardziej oddalonych i transgranicznych.
34. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji, by wspierać popyt – zarówno w UE, jak i poza nią – na stal produkowaną w Unii, czyniąc to zwłaszcza za pomocą działań zmierzających do wzmocnienia popytu w sektorze motoryzacyjnym i w budownictwie zgodnym z zasadą zrównoważonego rozwoju.
35. Wnosi, by Komisja wspierała dywersyfikację przemysłu stalowego, aby zmniejszyć zależność od popytu i zminimalizować wynikające stąd ryzyko.
36. Popiera wysiłki zmierzające do opracowania norm europejskich w zakresie zrównoważonej produkcji stali budowlanej i do wprowadzenia certyfikacji jakości (SustSteel), która może zwiększyć wartość dodaną i konkurencyjność produktów europejskich.
37. Przypomina, że z myślą o spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej i konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich na rynku globalnym, należy bronić norm europejskich w dziedzinie polityki społecznej, środowiska, ochrony klimatu, bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz warunków pracy.
38. Popiera wysiłki Komisji zmierzające do tego, by zwalczać wspólnie z państwami trzecimi nieuczciwe praktyki handlowe i promować m.in. równe traktowanie.
39. Uważa, że zapewnienie wolnego i otwartego handlu stalą i wyrobami stalowymi ma w dłuższej perspektywie istotne znaczenie dla tego sektora. Stwierdza, że mimo starań poczynionych przez Komisję w celu osiągnięcia liberalizacji handlu międzynarodowego w ramach WTO, szacunkowe dane dotyczące sektora pokazują, że ok. 65 % światowego rynku stali podlega wszelkiego rodzaju barierom protekcjonistycznym.
40. Podziela opinię Komisji, że negocjacje umów handlowych na poziomie dwustronnym, zwłaszcza zaś negocjacje umów o wolnym handlu, mogą stanowić kluczowy instrument w ustanawianiu równych warunków dla przedsiębiorstw Unii Europejskiej.
41. Zachęca Komisję, by kierowała się zasadą wzajemności norm w ramach negocjowania umów, czy to na poziomie dwustronnym, czy to w ramach WTO.
42. Wnosi, by Komisja w razie potrzeby nie wahała się zastosować z całą niezbędną stanowczością i determinacją środków przeciwko niesprawiedliwej polityce handlowej państw trzecich ani też stopniowo modernizować swoich instrumentów ochrony handlu.

43. Wnosi, by Komisja dokładnie sprawdziła, czy system „Surveillance 2” zapewnia przynajmniej takie same gwarancje nadzoru i kontroli w odniesieniu do nieuczciwych dotacji i dumpingu jak poprzedni system nadzoru przywozu niektórych wyrobów stalowych (rozporządzenie (UE) nr 1241/2009).
44. Wyraża ponadto zaniepokojenie długością okresów – średnio dwóch lat – których Komisja Europejska potrzebuje na ustanowienie mechanizmów antydumpingowych, a które w przypadku Stanów Zjednoczonych wynoszą tylko sześć miesięcy, wzywa więc Komisję do podjęcia działań, które pozwolą jej na szybsze reagowanie.
45. Popiera Komisję w jej dążeniu, by zrobić wszystko, aby zagwarantować wolny dostęp do rynków surowców pierwotnych i wtórnych, zwłaszcza do rynków rudy żelaza, węgla koksującego i materiałów nadających się do recyklingu, i uważa ten wolny dostęp za warunek *sine qua non* zapewnienia konkurencyjności europejskiego sektora stali w skali globalnej.
46. Uważa, że zwiększenie wydajności, dobry klimat inwestycyjny i starania na rzecz innowacji to istotne warunki tego, by przemysł stalowy mógł się rozwijać i w dłuższej perspektywie przetrwać w UE. Ale także poprawa efektywności energetycznej jest dobrym sposobem na ograniczenie kosztów energii, co może przyczynić się do wzmocnienia konkurencyjności.
47. Stwierdza, że w komunikacie Komisji nie wspomina się o kosztach logistycznych, zwłaszcza transportu morskiego, zaopatrzenia w surowce, bezpieczeństwa dostaw oraz rozwoju gospodarczego związanego z rozwojem portów.
48. Popiera zamiar Komisji, by poprawić ogólne warunki ramowe dla potencjału wzrostu przemysłu stalowego w Unii Europejskiej, w tym bezpieczeństwo dostaw energii i konkurencyjne ceny energii oraz zachęty do niskoemisyjnej i bardziej zasobooszczędnej produkcji.
49. Popiera wszelkie inicjatywy mające na celu zapewnienie nadzoru i kontroli rynków surowców, w tym rynków złomu, z myślą o zwalczaniu nielegalnego wywozu złomu.
50. Apeluje, by Komisja nie zaniedbywała analizy kosztów i korzyści dotyczących proponowanych środków na rzecz europejskiego sektora stali oraz by zagwarantowała, że środki te nie będą kłóciły się z innymi europejskimi strategiami politycznymi, zwłaszcza tymi w zakresie ochrony środowiska i klimatu oraz rozwoju zrównoważonego.
51. Uważa, że środki proponowane w ramach planu działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu stalowego w Europie nie są celem samym w sobie, lecz powinny im koniecznie towarzyszyć wysiłki sektora na rzecz inwestycji oraz tworzenie miejsc pracy w europejskich zakładach produkcji.
52. Stwierdza, że w obecnym kształcie plan działania nie narusza zasady pomocniczości i proporcjonalności, gdyż jest zgodny z art. 173 TFUE, który określa, że UE ma kompetencje wspierające w dziedzinie polityki przemysłowej.
53. Nalega, by Komisja wykorzystwała, zgodnie z art. 173 TFUE, możliwości traktatu lizbońskiego w dziedzinie polityki przemysłowej, w szczególności podejmując wszelkie stosowne inicjatywy w celu wspierania koordynacji między państwami członkowskimi w zakresie polityki przemysłowej, opracowując wytyczne i wskaźniki, organizując wymianę sprawdzonych rozwiązań i przygotowując elementy niezbędne do prowadzenia nadzoru i realizowania okresowych ocen.

Bruksela, 28 listopada 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów

Ramon Luis VALCÁRCEL SISO